

Studentfracfall og studentengasjement

REFERANSER:

Tight, M. (2020). Student retention and engagement in higher education. *Journal of Further and Higher Education*, 44(5):689-704. <https://doi.org/10.1080/0309877x.2019.1576860>

Hvordan jobber høgskoler og universiteter for å forhindre at studenter ikke faller fra, og hva kan gjøres for å få opp studentengasjementet? Denne artikkelen presenterer en studie som ser på to sentrale begreper: studentretensjon og studentengasjement.

Bakgrunn

Høyere utdanningsinstitusjoner har lenge vært opptatt av hvordan man i størst mulig grad sikrer at færrest mulig studenter faller fra, samtidig som man vil at de skal få mest mulig ut av studietiden sin. I denne forbindelsen er det to begreper som er spesielt relevante: studentretensjon og studentengasjement. Begrepet studentretensjon beskriver et universitets eller en høgskoles evne til å beholde studentene sine, altså at så få som mulig faller fra. Studentengasjement, på den andre siden, har som mål å beskrive studentenes erfaringer. Altså dreier det seg om to ulike perspektiv: studentretensjon ser på problemet ovenfra og ned, mens studentengasjement ser nedenfra og opp.

Studentretensjon er det eldste av de to begrepene og ble for første gang tatt i bruk på 1960-tallet. I begrepets spede begynnelse så man på studenter som bestemte seg for å avbryte studieløpet som enten mentalt syke eller simpelthen late. Studenten mislyktes, ikke institusjonen. Dette endret seg utover 1970-tallet da forståelsen av forholdet mellom individet og institusjonen ble bedre og synet på studentretensjon endret seg fra å handle om individet til å handle om miljøet. Fra et finansielt ståsted ville man ha så høy studentretensjon eller så lite studentfracfall som mulig, da det ble vanligere at studenter betalte for utdannelsen sin selv, noe som igjen betydde at skolen i økende grad ble avhengige av høy retensjon for å ikke tape midler.

Begrepet studentengasjement ble tatt i bruk 20 år etter den tidligste forskningen på studentretensjon oppstod. Studentengasjement blir av forskere forbundet med involvering og integrering. Involvering betyr i denne sammenhengen i hvilken grad studenter engasjerer seg, mens integrering reflekterer innsatsen institusjonen legger i å engasjere studentene sine. Studentengasjement handler altså både om hva studenten får ut av studiene sine gjennom sitt engasjement, samtidig som institusjonene står ansvarlig for å tilrettelegge for dette på best mulig måte.

Formål

Denne systematiske litteraturgjennomgangen er en del av et større forskningsprosjekt, en systematisk kunnskapsoversikt¹, som ser på opphavet, anvendelsen og kritikken av begrepene studentretensjon og studentengasjement. I tillegg undersøker studien hvor begrepene kommer fra,

¹ **Systematisk kunnskapsoppsummering/-oversikt:** En systematisk kunnskapsoppsummering tar utgangspunkt i et klart definert forskningsspørsmål eller mål og bruker systematiske og eksplisitte metoder for å identifisere, velge ut og kritisk vurdere relevant forskning, samt for å samle inn og analysere data fra studiene som er inkludert i oppsummeringen. Kunnskapsoppsummeringen resulterer ofte i en systematisk kunnskapsoversikt, som regel en artikkel eller en rapport, som gir en oversikt over temaet eller svar på forskningsspørsmålet.

hvor populære de er og hvordan de har forandret seg over tid. Forfatteren ser òg på hvorfor og hvordan de ulike teoriene, metodene, forskningsdesignene, konseptene og ideene i forskningen på studentretensjon og studentengasjement blir brukt i forskningen. Litteraturgjennomgangens formål er å gi et helhetlig overblikk over hvordan idéene bak studentretensjon og studentengasjement har utviklet seg, hvordan forskningen på begrepene har utviklet seg, hvordan begrepene blir anvendt i praksis, og hva slags kritikk begrepene er gjenstand for.

Inkluderte studier

Den systematiske litteraturgjennomgangen tar utgangspunkt i et bredt søk over engelskspråklig forskning på høyere utdanning som diskuterer begrepene studentretensjon og studentengasjement. Forskeren identifiserte 1403 artikler som handlet om studentretensjon og 2941 artikler om studentengasjement, totalt 4344 artikler fra 1960–2018. Denne datainnsamlingen beskriver imidlertid kun i hvilken grad de to begrepene har blitt brukt i forhold til hverandre.

Artikkelforfatteren opplyser om at denne datainnsamlingen kun må sees på som en veiledende illustrasjon som ikke er en del av den systematiske kunnskapsoppsummeringen som denne litteraturgjennomgangen er en del av. Et grundigere søk ble foretatt i forbindelse med den større studien på et senere tidspunkt, men verken omfang, inkluderingskriterier eller antall artikler blir opplyst om i denne artikkelen.

Resultat

Studentretensjon

Omtrent to tredjedeler av forskningen på studentretensjon kommer fra USA og rundt 14% av forskningen kommer fra Storbritannia, Australia og Canada. Selv om forskningens hovedvekt kommer fra den engelskspråklige verden, finnes det likevel en betydelig andel forskning på temaet fra andre land som Colombia, Frankrike og Norge.

Interessen for dette begrepet har likevel vært størst i USA, hvor man har utviklet egne modeller som kan forutsi andelen studenter som ikke kommer til å fullføre studiene sine. Mange studier har også satt søkelys på retensjon blant spesifikke minoriteter, spesielt afro-amerikanere, latinamerikanere, urfolk (amerikanske urfolk og aboriginere) og studenter med funksjonsnedsettelse. Noen studier har òg fokusert på spesifikke studieretninger som ingeniørfag, matematikk eller helsefag. En overordnet utfordring med all denne forskningen har imidlertid vært hvordan man skal iverksette praktiske tiltak for å øke studentretensjonen i ulike institusjoner. Et felles tema for mye av forskningen har vært at man skal hjelpe studenter med å tilpasse seg institusjonen de er tatt opp ved, ikke at institusjonen skal tilpasse seg studentene.

Begrepet har vært gjenstand for kritikk, da med tanke på modeller, praktiske utfordringer og økonomi. Den tidligste kritikken av studentretensjonsbegrepet omhandlet de ulike modellenes nøyaktighet og teoretiske rammeverk. Det ble mye diskutert hvilke modeller som passet best for å kunne måle studentretensjon, noe man fortsatt diskuterer. Det har i denne sammenhengen òg blitt diskutert om man alltid skal etterstrebe å ha så høy retensjon som overhodet mulig. I noen tilfeller blir studenter som hopper av studiet sett på som et positivt utfall ettersom studiet kanskje ikke passet for studenten eller at de simpelthen byttet studie. Det blir òg påpekt at det er nærmest umulig for institusjonene å tilpasse studiene sine til alle studenter da studentmassen har vokst betraktelig de siste tiårene. Det blir i praksis for mange studenter, spesielt førsteårsstudenter, til at institusjonen kan gi alle individuell oppfølging. Til slutt har kritikken også dreid seg om at studenter

ofte kun blir sett på som inntektskilder, noe som har ført til at institusjonen har interesse av å beholde studenter av økonomiske årsaker i stedet for å ta hensyn til studentens beste.

Studentengasjement

Forskningen på studentengasjement virker å være mindre dominert av amerikanske forskere, men til gjengjeld utgjør de andre engelsktalende nasjonene Storbritannia, Canada, Australia og New Zealand, sammen med USA, tre fjerdedeler av forskningen. Den resterende andelen av forskningen kommer fra et bredt spekter av nasjoner, som blant annet Kina, Sverige, Thailand og Taiwan. Interessen for dette temaet er veldig stor, selv om det kan virke som om de engelsktalende nasjonene publiserer mest.

Artikkelen identifiserer fem typer studentengasjement: personlig, akademisk, intellektuelt, sosialt og profesjonelt engasjement. Det fremheves også fire forskningsperspektiver på studentengasjement avhengig av hva slags type engasjement det forskes på: behavioristisk perspektiv ser på studentatferd og institusjonspraksis, psykologiske perspektiv undersøker de psykososiale prosessene, det sosiokulturelle perspektivet fremhever det sosiopolitiske klimaets rolle ved institusjonen, og til slutt det holistiske perspektivet som ser på studentengasjement i et bredere perspektiv.

Det har blitt utviklet en rekke modeller for å måle studentengasjementet ved ulike institusjoner for å kunne se hvor engasjementet er størst og eventuelt hva som ligger til grunn for engasjementet. Disse modellene har blitt kritisert for å ikke ta høyde for at ulike studieretninger har veldig ulike praksiser, hvilket danner ulike grunnlag for studentengasjement. Man har derfor prøvd å se på studentmassen som en helhetlig gruppe. Denne forskningen lider imidlertid av det samme problemet som forskningen på studentretensjon, nemlig hvordan man bruker informasjonen forskningen tilbyr i praksis? Det man vet er at læringsaktiviteter på studiet korrelerer positivt med studentenes akademiske resultater. Ifølge artikkelen har studentengasjement i denne sammenhengen en utlignende effekt på karakterene til førsteårsstudenter. Man mener altså at studentengasjement har en positiv effekt på førsteårsstudenters karakterer.

Det blir på den andre siden påpekt at studentengasjementet ikke ser ut til å ha økt de siste tiårene, med henvisning til en undersøkelse gjort i USA hvor over 73.000 studenter deltok. I lys av manglende økning av studentengasjement har forskere verden over satt større søkelys på hvordan man kan engasjere studenter mer. Fire konkrete forslag blir foreslått:

1. Obligatorisk gruppearbeid på skolen
2. Oppfordring til samarbeid blant studenter utenfor skoletid
3. Skape muligheter for studenter å undervise hverandre
4. Bevilge tid til at studenter kan diskutere idéer med forelesere utenfor skoletid

Selv om disse forslagene har blitt godt mottatt, rapporterer mange institusjoner om utfordringer knyttet til den praktiske gjennomføringen av disse tiltakene, da tid er en knapp ressurs ved mange institusjoner.

Kritikk av studentengasjement som begrep har i hovedsak omhandlet begrepets omfang. Enkelte forskere mener studentengasjement blir for vagt, fordi det ikke finnes en samlet definisjon av begrepet. Andre mener begrepet blir tolket i en for snever betydning, at man må utvide forståelsen av begrepet slik at det kan anvendes bredere med tanke på demokrati, kunnskap, verdier og politikk. De mest kritiske forskerne har hevdet at begrepet ekskluderer minoriteter fordi det er basert på et

eurosentrisk verdensbilde. Med andre ord preges diskusjonen av et ønske om å endre maktforholdene i den akademiske verdenen slik at flere stemmer blir hørt.

Implikasjoner

Både studentretensjon og studentengasjement har klare forbindelser med hverandre når det kommer til forskning og praksis. Denne litteraturgjennomgangen av begge begrepene viser imidlertid at det ene begrepet (studentengasjement) overtar stafettpinnen etter det andre (studentretensjon), noe som viser hvor nært beslektet begrepene er. På den andre siden viser òg denne oversikten hvordan forskere ofte holder seg i kjente farvann i den forstand at de ikke er særlig åpne for å anvende andre modeller i forskningen sin. Forfatteren av denne artikkelen mener at forskerne på disse temaene må bli mer åpne for andre synspunkter og modeller hvis de vil drive feltet videre. En annen interessant parallell som blir trukket frem, er hvordan fokusendringen fra studentretensjon til studentengasjement speiler overgangen mellom statlig og privat finansiering av universitetene i USA. Til sist påpeker artikkelforfatteren at man gjerne skulle sett flere holistiske tilnærminger i forskningen fordi mesteparten av den eksisterende forskningen på studentretensjon og studentengasjement ofte er veldig spisset.